

Kunstzinnig Meerssen

Stadswandeling
langs kunstwerken
in Meerssen

Welkom in Kunstzinnig Meerssen!

Stichting VVV Zuid-Limburg
(Hoofdkantoor)
Walramplein 6, Postbus 820,
6300 AV Valkenburg aan de Geul
Telefonische informatie & reserve-
ringen: 0900-555 9798 (€ 1,- p.g.)
Website: www.vvzuidlimburg.nl
E-mail: info@vvzuidlimburg.nl

Gemeente Meerssen
Beekstraat 51, Postbus 90
6230 AB Meerssen
Tel. 043-366 1661
Website: www.meerssen.nl
E-mail: info@meerssen.nl

Als Meerssen zich onderscheidt van gemeenten van vergelijkbare omvang, dan is dat het op het gebied van de beeldende kunsten. Na de eerste Wereldoorlog woonden en werkten hier Charles Eyck, Hub Levigne, Jos Tielens, Harry Koolen en Alphons Volders. Zij deden dat in de voormalige oliemolen van Rothem onder leiding van de uit België gevluchte Jan van Puyenbroeck. Er werd zelfs gesproken over de 'Meerssense School'.

Ook later bleef de gemeente aantrekkelijk als woon- / werkplek voor kunstenaars, zoals Rob Stultiens, Gène Eggen en Jos Muris. En nog steeds zijn tal van professionele beeldende kunstenaars in de gemeente woonachtig én werkzaam.

Meerssen werd in 1987 extra op de kaart gezet door het zogenaamde MARSNA-project: een internationaal symposium voor beeldhouwkunst dat in nauwe samenwerking met de Jan van Eyck Academie in Maastricht werd georganiseerd. Twaalf beeldhouwers uit Nederland, België, Groot-Brittannië, Duitsland en Griekenland werden daarbij gevraagd kunstwerken uit mergel te vervaardigen. De locaties werden in samenspraak met de kunstenaars bepaald. Titel: 'Alleen de verandering houdt stand.'

1
Ladderfontein <

De manifestatie leverde niet alleen veel publiciteit op, maar met name ook veel discussie onder de bevolking. Het Marsna-mergelbeeldensymposium was min of meer het beginpunt van het systematisch gemeentelijke beleid wat betreft beeldende kunst in de openbare ruimte.

De afgelopen drie decennia heeft de gemeente op systematische wijze een grote variëteit aan kunstwerken in de openbare ruimte geplaatst. Naast ruimtelijke, abstracte vormen zijn er herkenbare figuratieve uitingen. Waar mogelijk en gewenst is gezocht naar aansluiting bij de historische context of 'couleur locale'. In andere situaties werd ruimte gegeven aan vrije expressie: de kunstenaar werden niet of nauwelijks randvoorwaarden opgelegd. Kunstwerken zijn geplaatst in relatie tot nieuwbouwprojecten (voorbeeld: stadsvernieuwingproject Vauwerhof) en projecten op het gebied van verkeersinfrastructuur (voorbeeld: aanleg rotondes bij autosnelwegen). In deze gevallen werden de kunstwerken uit het projectbudget gefinancierd. Ook zijn kunstwerken gerealiseerd met subsidie van de Provincie Limburg.

De lijst van kunstenaars die in de gemeente Meerssen kunstwerken hebben gerealiseerd, toont namen als Marianne Aartsen, Appie Drielsma, Fons Bemelmans, Felix van de Beek, Paul Beckers, Gène Eggen, Piet Killaars, Godfried Pieters, Sjra Schoffelen, Xander Spronken, Wim Steins, Rob Stultiens, Marc Truijten, Louis Wierds en Shinkichi Tajiri.

Jan Volleberg
Maastricht, maart 2009

Stadswandeling

> Start de wandeling vanaf het station Meerssen. Met de rug naar het stationsgebouw staand, gaat u naar rechts > Steek allereerst de Stationstraat over om zo in het Proosdijpark te komen.

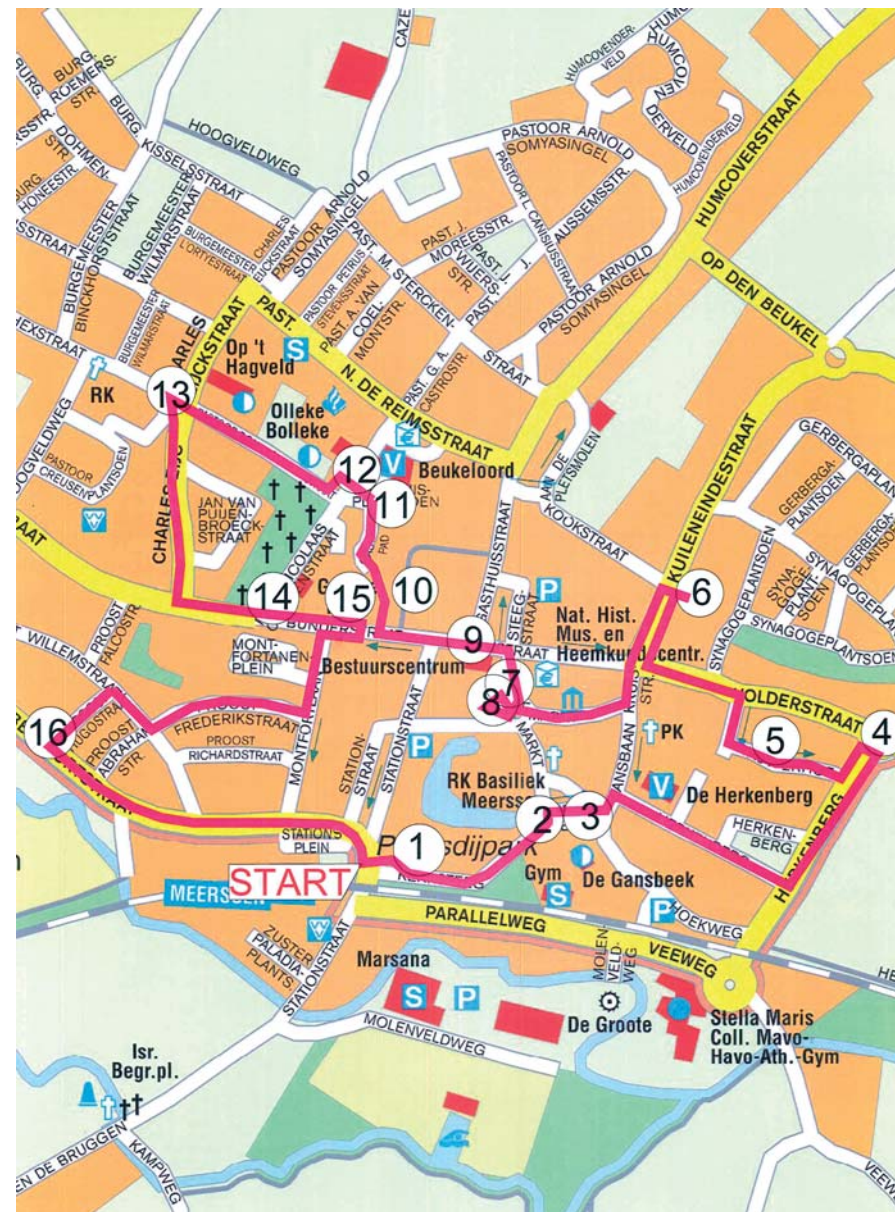
Op het grasveld aan de linkerkant bij de Gloriëtte staat een kunstwerk van de Belgische kunstenaar **Michel François**, genaamd '**Slutelgat**'. Hij bouwde tijdens 'Marsna 87' een muur van mergel. Deze muur dreigt elk ogenblik te gaan wankelen onder het gewicht van een ijzeren volume dat er aan één kant uitsteekt. Dit voorwerp heeft de vorm van een reuzengroot sleutelgat. > FOTO 2

> We vervolgen het wandelpad en lopen naar de hoek van de Kerksteeg - Kerkstraat.

Hier staat de **Vredeskapel** die in 1940 naar een ontwerp van architect Cuypers werd gebouwd. De kapel werd opgericht uit dankbaarheid voor het feit dat de Meerssense gemobiliseerden na de Duitse inval in mei 1940 heelhuids terug keerden. In de kapel bevindt zich een beeldje dat een afgietsel is van het **Mariabeeld** dat zich in de kapel van de congregatie van de Zusters van de H. Harten in Parijs bevindt. Het beeldje werd door de zusters die ook in Meerssen een klooster hadden, geschonken. In 1950 zijn aan weerszijden van deze kapel op de pijlers van het hek vier beelden geplaatst die vier verschillende voorstellingen van Maria tonen. > FOTO 3

Als we met het gezicht naar de kapel staan, zien we van links naar rechts: **Troosteres van de Bedroefden, Koningin van de Engelen, Koningin van de Maagden en Hulp van de Christenen**. De beelden zijn in miniatuur ontworpen door **Charles Eyck** en van natuursteen gemaakt door **Giel Lahaye**. In 1994 werden in de kapel ter gelegenheid van de 50-jarige bevrijding van Meerssen twee plaquettes geplaatst met de namen van de personen uit de gemeente Meerssen die tijdens de Tweede Wereldoorlog het leven hebben gelaten.

> Vanaf de Vredeskapel lopen we naar het plantsoen, dat er tegenover ligt tussen de basisschool de Gansbeek aan de rechterzijde en de omheiningmuur van de Basiliek aan de linkerkant.

2

> Sleutelgat

3

Voorstelling Maria <

4

> Romeinse vruchtbaarheidsgodin

5

Koningspaar <

Op het plantsoen bevindt zich het restant van een constructie van mergelblokken die de Amsterdamse beeldhouwster Loes van den Putte in het kader van het Marsna-symposium in 1987 heeft gemaakt. In dat jaar werd in Meerssen een internationaal symposium voor de beeldhouwkunst gehouden onder de naam **'Marsna 87'**. Een aantal kunstenaars uit binnen- en buitenland werd uitgenodigd om kunstwerken te vervaardigen uit mergel. Het overblijfsel van het kunstwerk is een illustratie van het motto van dit symposium: 'Alleen de verandering houdt stand'.

> **We vervolgen de weg en komen uit op de Gansbaan. Hier gaan we linksaf en daarna meteen rechtsaf de Herkenberg in** > **Na enkele honderden meters komt u op de hoofdweg, ook de Herkenberg genoemd. U steekt deze straat over en gaat dan links af. U loopt nu langs de locatie waar de restanten van de Romeinse villa Herkenberg liggen. Vervolgens komen we bij een rotonde.**

Hierop staat een **bronzen beeld** van de hand van de Meerssense kunstenaar **Marc Truijen**. De sculptuur verwijst naar de eerder genoemde villa en stelt een fictieve Romeinse vruchtbaarheidsgodin voor. De godin draagt op haar hoofd een fruitschaal die verwijst naar de fruitteelt in Limburg in de Romeinse tijd. > FOTO 4

> **We steken de Herkenberg weer over en gaan links af om na enkele tientallen meters rechtsaf een pad in te gaan.** We komen nu in de Vouwershof.

Als we de weg blijven volgen, zien we aan de rechterkant in het plantsoen een bronzen beeldje staan van de Belgische kunstenaar **Dirk de Keyzer**. Het beeldje stelt een **koningspaar** voor en is in 1996 geplaatst na voltooiing van het nieuwbouwcomplex Vouwershof, van de hand van de architect Fons Rats. > FOTO 5

> **We lopen de Vouwershof die een bocht naar rechts maakt, uit. Bij de Volderstraat aangekomen, gaan we linksaf** > **Bij het eerstvolgende kruispunt lopen we rechtsaf de Kuileneindestraat in.** Na ongeveer 200 meter ziet U rechts, half tussen de huizen verscholen, een trap die leidt naar de Synagoge, Kuileneindestraat 22a.

Het gebouw werd in 1851 -1853 opgericht naar een ontwerp van de architect J.L. Lemmens. De leden van de joodse gemeenschap in Meerssen werden in de Tweede Wereldoorlog bijna allemaal gedeporteerd, waarna het gebouw in verval raakte. De Stichting Synagoge Meerssen kocht uiteindelijk het gebouw aan en zorgde ervoor dat het werd gerestaureerd. De restauratie werd in 1992 voltooid met de plaatsing van de zogenaamde **Memorialdeuren** van de Maas-trichtse kunstenaar Appie Drielsma. Deze deuren bestaan uit 12 bronzen platen, voorstellende de 12 stammen van Israël. Op deze panelen staan de namen van de joden die vanaf 1853 in Meerssen woonachtig zijn geweest, inclusief de namen van de joodse medeburgers die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn omgekomen in de vernietigingskampen. Ook bevatten de deuren joodse symbolen. De Synagoge heeft thans de functie van joods leerhuis. > FOTO 6

> **We keren vervolgens om en gaan door de Kuileneindestraat terug naar het kruispunt** > **We gaan rechtdoor de Kruisstraat in en daarna meteen rechtsaf. We komen nu op de Markt** > **We lopen rechtdoor en dan rechts de Kerkstraat in. Vervolgens gaan we meteen linksaf door de grote poort.** We komen nu op de binnenplaats van het bestuurscentrum.

Hier staan aan de kant van de Proosdijhoeve **vijf sculpturen** van de hand van de Ulestratense kunstenaar **Gène Eggen**, getiteld; **'Staan meisje'** (van kalksteen), **'Paar'**, **'Omhelzing'** (beide van wit marmer), **'Vrouw en kind'** (van groen marmer) en **'Staan vrouw'** (van hardsteen). Deze beelden zijn in 1986 door de gemeente aangekocht. Bij Gène Eggen bepaalt het materiaal de vorm. Hij laat zich inspireren door de mens, gedichten van vrienden en de natuur. > FOTO 7

6

> Memorialdeuren

7

Beelden van wit marmer <

8

> De Gemeenschap

9

Viervogelcompositie <

Op de binnenplaats van het bestuurscentrum staat aan de zijde van de nieuwbouw een **ladderfontein** van de Geulse kunstenaar **Godfried Pieters**. De ladder is vervaardigd van petit granit en heeft vier sporten, waarlangs het water naar beneden stroomt. > FOTO 1

> We keren vervolgens weer terug naar de Kerkstraat en lopen deze uit tot de Beekstraat. Hier gaan we linksaf.

Bij de hoofdingang van het bestuurscentrum staat het beeld **'De Gemeenschap'** van de Eijsdense kunstenaar **Fons Bemelmans**. Nadat in 1988 de nieuwbouw van het bestuurscentrum gereed kwam, ging de gemeente Meerssen op zoek naar een kunstenaar die een kunstwerk zou vervaardigen ter verfraaiing van de hoofdingang aan de Beekstraat. De keuze viel op Fons Bemelmans. Het beeld stelt een mannelijke en een vrouwelijke persoon voor en is gemaakt van brons. Het werd in 1990 geplaatst. > FOTO 8

> We keren vervolgens om en lopen terug door de Bunderstraat. Tussen de huisnummers 18 en 22 gaan we rechts af door de poort, waarboven zich een sluitsteen bevindt met het opschrift 'M:B:H 1844'. We komen nu op het Gasthuispad.

Bij de door hovenier Willy Smeets ontworpen waterpartij is in 1992 de sculptuur **'Viervogelcompositie'** geplaatst. De realisering van het bronzen kunstwerk was een gezamenlijk project van de gemeente en de Woningvereniging Meerssen. Het is van de hand van de Schimmertse kunstenaar Louis Wierdsma. Het beeld bestaat uit vier geabstraheerde vogels op een kolom die ieder een andere kant op kijken. De beide richtingsassen van de vogelfiguren staan loodrecht

op elkaar en sluiten zó goed aan bij de vierkante vormen van het bassin. Bovendien voegt de vogelcompositie een verticaal accent toe aan de horizontale vormgeving van dit bassin.

> FOTO 9

> Voorbij het kunstwerk gaan we linksaf. We houden links aan en komen nu op een bredere weg die we aflopen.

Ter hoogte van de bocht naar links zien we aan de rechterkant achter het hek in het plantsoen van het bejaardenhuis Beukeloord een bronzen beeldje van de hand van Bert Kiewiet. Het is in 1996 geplaatst bij gelegenheid van de voltooiing van de aanbouw van het bejaardenhuis. Het stelt een lezend meisje voor.

> We vervolgen de weg en komen nu op de Pastoor N. Greftenstraat uit.

Aan de overzijde van deze straat staat naast het voormalig postkantoor op het gazon op de hoek met de Past. D. Hexstraat het kunstwerk **'Wachten op volle maan'**. Het bestaat uit twee elementen, te weten een piramidaal element van gepolijste Naamse steen en een figuur van brons. Het beeld is vervaardigd door Hans Bartelet uit Groot-Welsden, Margraten, en werd in 1992 geplaatst. De piramide geeft de verbindingskracht tussen de aarde en de kosmos weer. Aardse vormen zoals bijv. de piramide of een vogel worden door Bartelet geplaatst in een wereld die zich bevindt tussen de ruimte van de menselijke geest en de kosmische ruimte. Door de symbolische waarde van deze vormen krijgen zij een diepere betekenis.

> FOTO 10

10

> Wachten op volle maan <

11

Moeder en kind <

12

> Levensbol <

13

Stonecircle <

> We lopen links van het beeld de Pastoor D. Hexstraat in. Links ligt de algemene begraafplaats > We volgen nu de Pastoor D. Hexstraat, totdat we bij de kerk van de H. Joseph Arbeider komen > Voor de kerk gaan we linksaf de Charles Eyckstraat in.

In 1976 werd ter gelegenheid van de naderende tachtigste verjaardag van Charles Eyck deze straat naar hem vernoemd. Hij onthulde zelf het straatnaambord, nadat Bertus Aafjes een lint had doorgeknipt om de toegang tot de straat vrij te maken. Charles Eyck gaf echter toen op zijn beurt ook een cadeau. Een beeld van Naamse steen, voorstellende **Moeder en kind**, werd onthuld. Het staat aan de rechterkant van de straat. > FOTO 11

> We lopen de Charles Eyckstraat uit en gaan links af de Bunderstraat op.

Op het plantsoen aan de linkerkant staat een piëta van de hand van Charles Eyck. Het kunstwerk heeft hij in 1954 gemaakt als grafmonument voor zijn zus Clara en schoonbroer Hubert Diederer. Het beeld is in 1997 door de familie Eyck geschonken aan de gemeente Meerssen bij gelegenheid van de viering van de honderdste geboortedag van Charles Eyck.

> We steken de Pastoor N. Creftenstraat over, waarna we (rechts) de Montfortlaan passeren. We lopen door de Bunderstraat tot huisnummer 28, het hoofdkantoor van de Woningvereniging Meerssen.

Hier staat op het bordes voor het gebouw een bronzen sculptuur, genaamd **'Levensbol'** van de hand van Louis Wierdsma. Het kunstwerk werd bij gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de woningvereniging in 1993 onthuld. De vormgeving van het beeld bestaat uit holle en bolle vlakken welke in elkaar overvloeien d.m.v. een scherpe lijn. Deze lijn loopt vloeiend over het hele beeld. De holle vlakken staan voor 'nemen' en de bolle voor 'geven'. De vorm bezit een innerlijke kracht welke van buitenaf waar te nemen is door zijn volledig onder spanning staande vlakken en lijnen. > FOTO 12

> We vervolgen onze weg terug naar de Montfortlaan. Op de Montfortlaan gaan we rechts af de Proost Frederikstraat in > Vervolgens gaan we rechts af de Proost Willemstraat op en daarna links af de Proost Hugostraat in. We komen dan op de Proost de Beaufortstraat.

Aan de overzijde op het grasveld staat het kunstwerk **'Stonecircle'** dat de Haarlemse kunstenaar Kees Bierman in het kader van het Marsna-symposium in 1987 heeft vervaardigd. Bierman heeft een brede wand van mergelblokken opgericht. De muur heeft de vorm van een boog die aan de achterkant wordt ondersteund door een tweede muur. Deze steunbeer wordt in tweeën gesneden. De snee is aan de voorkant te zien als een nauwe spleet. De sculptuur herinnert aan een oosterse grafheuvel. > FOTO 13

> We vervolgen onze weg over de Proost de Beaufortstraat tot aan het station, waarna we het startpunt weer hebben bereikt.

Colofon

Deze brochure is een uitgave van de gemeente Meerssen in samenwerking met VVV Zuid-Limburg. Wij hebben deze brochure met de beste zorg samengesteld. Niets uit deze brochure mag worden verveelvoudigd. Alle informatie hierin wordt echter verstrekt zonder aansprakelijkheid onzerzijds.
© VVV Zuid-Limburg 2009.

Coördinatie & algemene tekst

VVV Zuid-Limburg, Danielle Bor; gemeente Meerssen, Sebastian Swier

Fotografie gemeente Meerssen, VVV Zuid-Limburg

Vormgeving Het Vormlab, Heerlen

Cartografie gemeente Meerssen

Druk drukkerij Schrijen-Lippertz

Oplage 1.500